

Svar på skriftligt spørgsmål om automatisk nedärvning av finskt medborgarskap och om värnplikt

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 545/2020 rd undertecknat av riksdagsledamot Tom Packalén /saf:

Är den person av manligt kön som används som exempel i frågan skyldig till ett brott då han inte följer värnpliktslagen (har uteblivit från uppbåd och inte kommit för att fullgöra sin värnplikt),

är polisen eller någon annan myndighet skyldig att ingripa i relation till den som bryter mot lagen, dvs. griper polisen/någon annan myndighet mannen då kännedom fås om hans finländska moder, alltså om personens finska medborgarskap med skyldigheter som inte fullgjorts,

vilken myndighet är behörig att fatta ett beslut i exemplet om befrielse då villkor enligt 7 kap. 75 § i värnpliktslagen uppfylls för en person med både finskt och amerikanskt medborgarskap (dubbelt medborgarskap), och enligt ett hurdant förfarande kan ett beslut fattas i fallet, och

om personen inte är registrerad i Finlands befolkningsdatasystem, men är villig att bli befriad från sitt finska medborgarskap och därmed dubbla medborgarskap (som tillkommit då han automatiskt ärvt sin moders finska medborgarskap), vilket är förfarandet för att personen ska befrias från sitt finska medborgarskap?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

I det beskrivna fallet kan man inte anse att personen begått ett brott. I kapitel 7 i värnpliktslagen (1438/2007) behandlas situationer där den värnpliktige har dubbelt medborgarskap. Enligt 75 § i detta kapitel är en värnpliktig inte skyldig att infinna sig till uppbåd eller beväringstjänst, om han har medborgarskap också i en annan stat och hans boningsort under de senaste sju åren inte har varit i Finland. En värnpliktig kan dock förordnas till tjänstgöring om han flyttar till Finland före utgången av det år under vilket han fyller 30 år. Enligt 15 § 2 mom. i lagen antecknas den uppbådspliktige i uppbådslängden enligt den kommun som den 1 januari har varit hans hemkommun eller hans folkbokföringskommun enligt lagen om hemkommun (201/1994). Därför har personen som flyttar till Finland i det beskrivna exemplet inte tidigare varit skyldig att delta i uppbåd och han har inte heller antecknats i uppbådslängden. Därmed har personen inte kunnat försumma sin plikt att delta i uppbåd som grundar sig på värnplikt på ett sätt som ska straffas. Personen har inte

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 545/2020 rd

heller kunnat försumma sin plikt att delta i beväringstjänsten eller civiltjänsten, eftersom sättet, platsen och tidpunkten för tjänstgöring först avgörs i samband med uppbådet.

I spørgsmålet konstateras att tillämpningen av bestämmelserna i ovannämnda kapitel 7 i värnpliktslagen förutsätter att de parter som fattar beslutet har tillgång till ändamålsenliga registeranteckningar. Enligt 9 § i medborgarskapslagen (359/2003) förvärvar ett barn finskt medborgarskap vid födelsen oberoende av födelseplatsen, om modern har finskt medborgarskap. Registrering i befolkningsdatasystemet är inte det samma som medborgarskap, och det är inte heller en förutsättning för barnets medborgarskap.

Den värnpliktiges eventuella medborgarskap i två eller flera länder uppgår från värnpliktsregistret till vilket uppgiften överförs från befolkningsdatasystemet. Om den värnpliktige med finskt medborgarskap inte har registrerats i befolkningsdatasystemet, kan Försvarsmakten inte nå personen. Detta befriar dock inte personen från värnplikt på grund av medborgarskap. Den värnpliktiges deltagande i uppbåd, förordnande till tjänstgöring och fullgörande av värnplikt förutsätter således i praktiken att personen är registrerad i befolkningsdatasystemet som en finsk medborgare.

I de fall där en person har kommit till Finland utan att vara medveten om den värnplikt som uppkommer på grund av medborgarskap har man genom praktisk rådgivning kommit överens med personen i fråga om deltagande i uppbåd för att fastställa personens tjänsteduglighet och fatta ett beslut om tjänstgöringen. I praktiken skulle en person som inte själv heller är medveten om sitt medborgarskap och som inte är registrerad i befolkningsdatasystemet förordnas att delta i uppbåd då medborgarskapet klarlagts. I en sådan situation skulle personen dock troligtvis uppfylla villkoren i 75 § 1 mom. i värnpliktslagen, enligt vilka han inte alls skulle vara skyldig att delta i uppbådet.

Med hänvisning till den andra delfrågan i spørgsmålet, har polisen eller andra myndigheter inga grunder för att gripa personen, eftersom inga rekvisiter för brott uppfylls i det beskrivna fallet.

Att befria den värnpliktige från deltagande i uppbåd enligt 75 § 1 mom. i värnpliktslagen samt värnplikt förutsätter inte ett beslut som fattats av en myndighet. Skyldigheten att delta i uppbåd samt uppfylla värnplikten upphör automatiskt om den värnpliktige har medborgarskap också i en annan stat och hans boningsort under de senaste sju åren inte har varit i Finland.

Enligt 7 kap. 75 § 2 mom. i värnpliktslagen kan närmare bestämmelser om det förfarande som iakttas vid förordnande till sådan tjänstgöring som avses i 1 mom. utfärdas genom förordning av statsrådet. Enligt 6 § i Statsrådets förordning om värnplikt (1443/2007) ska beordran till besiktning som ordnas av regionalbyrån sändas till den värnpliktige i god tid och senast en månad före besiktningstidpunkten. Med den värnpliktiges samtycke kan avvikelser göras från tidsfristen för beordran.

Om befrielse från finskt medborgarskap föreskrivs i 35 § i medborgarskapslagen (359/2003). En person som även har medborgarskap i någon annan stat eller som kommer att få medborgarskap

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 545/2020 rd

i någon annan stat kan på egen begäran befrias från finskt medborgarskap. Det är möjligt att ansöka om befriande från finskt medborgarskap från Migrationsverket. Det är inte möjligt för en person att befrias från finskt medborgarskap om personens hemkommun ligger i Finland och om befriandets syfte är att undvika någon skyldighet i anknytning till finskt medborgarskap, till exempel värnplikt, eller om personen till följd av befrielsen skulle bli statslös. Om en person inte har registrerats i Finlands befolkningsdatasystem, ska det först redas ut om personen har ett finskt medborgarskap som personen kan avsäga. Då bestäms medborgarstatus (36 § i medborgarskapslagen) och personens uppgifter registreras samtidigt i befolkningsdatasystemet.

Helsingfors 22.7.2020

Försvarsminister Antti Kaikkonen